



ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань цифрової трансформації

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: (044) 255-26-09

№ *04-33/16-410(223945)*

"12" листопада 2019 р.

Лопатньому О.С.

Шановний Олександр Сергійовичу!

До Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (далі-Комітет) надійшло Ваше звернення вх. № 09-0054.14.17/5.1-10.19-ЛІ від 25.10.2019 щодо внесення змін до законодавства про інформацію.

У відповідь на Ваше звернення повідомляємо, що беручі до уваги, що Інтернет став засобом для ведення бізнесу, отримання інформації та послуг, що посилює рівень довіри суспільства до цієї мережі та водночас потребує врегулювання різних сфер правовідносин, зокрема, щодо захисту прав від Інтернет-порушень (внаслідок поширення недостовірної інформації, порушення прав інтелектуальної власності, шахрайства, порушення прав споживачів тощо).

Для можливості такого захисту важливим є доступ до інформації відносно постачальників сервісів та контенту, збір доказів щодо вчинення Інтернет-порушення та встановлення особи порушника (належного відповідача) тощо.

Існуюче законодавство дає підстави доступ до інформації відносно постачальників сервісів та контенту, для захисту прав осіб від Інтернет-порушень, але не в повній мірі регулює питання збору доказів. Проте судовою практикою вже вироблені певні підходи.

Так, відповідно до *пункту 13 Інформаційного листа Вищого господарського суду України "Про деякі питання практики застосування господарськими судами законодавства про інформацію"* від 28 березня 2007 року № 01-8/184, *пункту 12 постанови Пленуму Верховного суду України "Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи"* від 27 лютого 2009 року № 1, *пункту 31 постанови Пленуму Верховного суду України "Про застосування судами норм законодавства у справах про захист авторського права і суміжних прав"* від 04 червня 2010 року № 5, *пункту 46 постанови Пленуму Вищого господарського суду України "Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності"* від 17 жовтня 2012 року № 12, **належним відповідачем** у разі поширення оспорюваної інформації в мережі Інтернет є **автор** відповідного інформаційного матеріалу та **власник веб-сайта**, особи яких позивач повинен

установити та зазначити в позовній заяві. У разі якщо автор поширеної інформації невідомий або його особу та/чи місце проживання (місцезнаходження) неможливо встановити, а також коли інформація є анонімною і доступ до сайту – вільним, **належним відповідачем є власник веб-сайта**, на якому розміщено зазначений інформаційний матеріал, оскільки саме він створив технологічну можливість та умови для поширення недостовірної інформації.

Згідно із Законом України "Про авторське право і суміжні права" **власником веб-сайту** може бути інша особа, ніж **реєстрант доменного імені**, яким адресується такий веб-сайт. Ним може бути **отримувач послуг хостингу** та/або **володілець облікового запису**, що використовується для розміщення веб-сайту в мережі Інтернет.

Для можливості створення та функціонування веб-сайту, заінтересованою особою (реєстрантом доменного імені) здійснюється реєстрація відповідного **доменного імені**. Після цього доменне ім'я може бути передано в користування іншій особі (яка створить відповідний веб-сайт, замовить послуги хостингу) шляхом укладення договору, про який не буде відомо реєстратору доменного імені.

Реєстрант доменного імені під час реєстрації вносить дані про себе, які мають бути відображені у інформації згідно форматів **служби WHOIS**. Згідно загальним нормам прийнятим ICANN реєстрант не є власником доменного імені, він є утримувачем (holder) доменного імені.

У разі передачі доменного імені шляхом укладення договору з метою організації сервісів або будь-якої іншої метою відповідна інформація може бути не відображена, оскільки ці відомості не вносяться до служби WHOIS.

Дані щодо реєстрантів доменних імен можуть міститись в службі WHOIS (як правило ці дані знеособлені) або можуть бути витребувані у реєстратора доменного імені. Проте, у розкритті даних про реєстрантів в досудовому порядку склалася негативна практика коли реєстраторами доменних імен може бути відмовлено з посиланням на ЗУ "Про захист персональних даних" (в т.ч. **щодо даних юридичних осіб, що не підпадають під дію цього закону**). Крім того, служба WHOIS не є історичною, тобто по умовчанню не містить структуру даних, які фіксують минулих утримувачів доменного імені, та у разі внесення змін щодо доменного імені (зокрема, зміни реєстратора доменного імені), встановлення власника веб-сайту з її допомогою станенеможливим.

Посилаючись на ЗУ "Про захист персональних даних" реєстратори діють всупереч вимогам Статті 16. Порядок доступу до персональних даних, яка передбачає, що в разі виконання вимог пункту 2 та пункту 4 доступ до персональних даних третій особі надається.

Склалась ситуація при якій розпорядники персональних даних не визнають вимоги Закону: (1) скривають інформацію про юридичних осіб та є (2) фактичними монополістами відносно дій щодо надання доступу до персональних даних.

Умови використання сервісу WHOIS змушують зацікавлених осіб звертатись в подальшому до суду із заявою щодо забезпечення доказів з вимогою щодо витребування відповідних даних у реєстраторів доменних імен та хостинг-провайдерів. Тобто, в кінцевому варіанті такі дані все одне витребовуються, проте процедура їх отримання може затягуватись, зокрема, з огляду на можливість зміни реєстраторів доменних імен та хостинг-провайдерів та завантаженість суддів,

що не сприяє швидкому припиненню Інтернет-порушень, наслідки яких можуть мати великі фінансові та іміджеві втрати для постраждалих осіб.

Ця ситуація не сприяє розвитку ринку, прозорості відносин між учасниками ринку, створює перешкоди в судочинстві та роботі правоохоронних органів, а також сприяє виникненню підстав для здійснення різного роду шахрайства.

Тобто, можуть існувати різні варіанти того, хто фактично може бути власником веб-сайту. А невірне визначення належного відповідача (власника веб-сайту) може стати наслідком затягування судового розгляду справ або в цілому неможливості притягнення порушника до відповідальності.

З огляду на те, що інформація в мережі Інтернет може швидко змінюватись, поширюватись та бути видаленою, формування доказів щодо Інтернет-порушень повинно бути швидким, а самі докази повинні бути достовірними, належними та допустимими. Процедура отримання таких доказів повинна бути зрозумілою та визначеною на законодавчому рівні.

З повагою

Голова Комітету



М.В. Крячко